

rációkat gyermekek készítették – szépek, vidámak, esztétikusak. Már ennyi is elég ahhoz, hogy örömet találjunk a könyv használatában, de a szerző ennél kicsit többet nyújt, amikor egy-egy versnél megadja, hogy mely hangok vagy hangpárok gyakorlására, illetve differenciálására ajánlja. A versek hosszát és nehézségi fokát tekintve jól használható a 4-10 éves korosztályban. Kedvcsinálóként szerepeljen itt a kötet egyik verse, amelynek segítségével a br,dr,tr kapcsolatban az r gyakorlására kínálkozik lehetőség.

A zebra

Csíkos **nadrág**, csíkos **trikó**,

Abban jár a ze**br**acsikó.

Abban alszik, abban **é**bred,

Abban **tr**appol naponta

Nem mossa ki havonta.

Dr. Torda Ágnes

Bundschuh, Konrad:

Gyógypedagógiai pszichológia (Heilpädagogische Psychologie)

Ernst Reinhardt Verlag, München Basel, 2002.

A szerző 1993. óta tanszékvezető a müncheni Ludwig-Maximilian Egyetemen, neve jól ismert a magyar szakmai körökben is. Jelen kötet a korábbi, azonos című szakkönyv 1994-es második kiadásának jelentősen megújított harmadik kiadása. Bundschuh előszavában kiemeli, hogy azért volt szükség az előző kiadás komolyabb tartalmi módosításaira, mivel a gyógypedagógiai pszichológia rendkívül dinamikusan fejlődött az elmúlt években. A változtatásokat egyrészt a pedagógiai reformok, az integráció, az egyéni fejlesztő programok fokozott megjelenése és új kihívásai, másrészt az újabb neuropszichológiai felismerések, és az új terápiás eljárások megjelenése indokolja. „A tudományos megközelítés az alapvetően megváltozott valósággal tart lépést, amely megkérdőjelezi az eddigieket, és új gondolati és tevékenységi folyamatokra készítet”- írja a szerző.

A könyv első fejezetében a gyógypedagógiai pszichológia jelentőségét taglalja a szerző a speciális és gyógypedagógia elméletében és gyakorlatában. Néhány téma ebből az első részből: a gyógypedagógiai pszichológia mint a speciális és a különpedagógia munkaterületének multidimenzionális tudományága, a gyógypedagógiai pszichológia és a kihívást jelentő nevelési és tanulási valóság, az integráció, a túlzott követelményeket támasztó iskolai valóság hatásai a gyermekekre. A második fejezetben a gyógypedagógiai pszichológia fő témaköreivel, az emberi viselkedéssel (tevékenységgel) és tapasztalással foglalkozik különös tekintettel az akadályozott gyermekekre. A harmadik fejezet középpontjában a fejlődés áll. A főbb témák: a különböző fejlődési elméletek (érés elmélet, milió elmélet, interakcionisztikus fejlődéseméletek, kon-

struktivisztikus fokozatok elméletei) relevanciája a speciális pedagógiára, az alapvető fejlődési folyamatok és a lehetséges zavaró faktorok, az érés és a reflexek jelentősége a csecsemőkorban, differenciálás, integrálás, és centralizálódás, a Piaget-féle elgondolás és alapfogalmak, a korai fejlesztés, az érzelmek fejlődése. A következő fejezet középpontjában a tanulási folyamat áll. Részletesen foglalkozik a szerző az emlékezeti folyamatokkal, a motivációval, a tanulási és észlelési zavarokkal. Egy újabb fejezet a gyógypedagógiai diagnosztikát, mint fejlesztődiagnosztikát elemzi kiemelve a különbséget a hagyományos és a folyamatokra összpontosító diagnosztika között. Terjedelmes fejezetben taglalja a szerző a különböző terápiák mibenlétét és jelentőségét, kitérve a terápiák lehetőségeire és határait a speciális és gyógypedagógia keretei között. Az utolsó fejezet a gyógypedagógiai pszichológia szociális és szociálpszichológiai kérdéseit tartalmazza. Részletesen foglalkozik a szociálpszichológia és a szociológia szerepével, a beállítódással, az előítéletekkel, a stigmatizációval. A könyv gazdag irodalomjegyzékkel és tárgymutatóval zárul.

A kötetet mindenkinek ajánlhatjuk, aki elméleti vagy gyakorlatiasabb megközelítéssel műveli a gyógypedagógiai pszichológiát, ami azt jelenti, hogy a gyakorló gyógypedagógusok ugyanúgy hasznosíthatják számos fejezetét, mint e tudományág inkább elméleti művelői.

Csányi Yvonne

Trencsényi Katalin:

„Megfinomítom halandó göröngyöd”. Színház Down-kórral élőkkel.

Down egyesület. 2001. 91 oldal

A dramaturg- színházi rendező könyvében egy előadás létrejöttének folyamatáról számol be, melyet egy angliai kis faluban, a Kaleidoscope nevet viselő színházi közösség tagjaként, s egyben a munka aktív részeseként élt végig. A társulat alapítói, egy lelkész-szociális munkás és egy gyógypedagógus-házaspár. Az ő vezetésükkel működő színházi közösség tagjai Down szindrómás fiatalok is, akik 1985, a megalakulás éve óta számos rangos fesztiválon szerepeltek; többek között a Royal Shakespeare Company stratfordi színházának rendszeres vendégei napjainkig. (Külföldi turnéik során jártak már Budapesten is.)

A Kaleidoscope-társulat munkája leginkább ahhoz áll közel, amelyet a színházi szakirodalom *devised theatre*-nek nevez. Ez a színházi műfaj, mely Magyarországon még kevésbé ismert, a nagyközönség színházzal kapcsolatos elvárásától merőben eltérő. Az alkotók itt megpróbálnak oly módon dolgozni, hogy a közönséget arra késztessek, más szemszögből nézze a színházat, a produkciót, mely elé tárul az előadások során. A „devised” színház esetében a kiindulópont nem egy előre adott irodalmi szöveg. Az